

Teicneolaíocht a chabhraíonn linn

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh trí uirlisí sa seomra ranga a chabhraíonn linn feiceáil, cloisteáil, taisteal, labhairt nó an t-am a choinneáil a ainmniú. Mínigh 'teicneolaíocht' agus 'cuspóir' trí smaoineamh os ard faoi thóirse, ansin láimhseálann na grúpaí trádaire ina bhfuil rudaí sábháilte agus cártaí pictiúr. Sórtálann na daltaí na rudaí i gcúig ghrúpa cuspóra ar an mbord, ansin sórtálann an rang arís iad ar an gcrann sórtála idirghníomhach agus foghlaimíonn siad an leid faoi dhigiteach/neamhdhigiteach. Taifeadann gach páiste teicneolaíocht amháin, an jab atá aici, agus cé acu atá sí digiteach nó neamhdhigiteach, sa Dialann Imscrúdaithe.

Cuspóirí foghlama

- Teicneolaíochtaí laethúla a shórtáil de réir an chuspóra atá ag gach ceann acu i saol daoine
- A rá cé acu atá teicneolaíocht digiteach nó neamhdhigiteach

Sula mbuailfidh an clog – ullmhúchán

Priontáil tacar amháin cártaí pictiúr do gach grúpa (A–L: ó thóirse go táibléad). Bailigh rudaí fóra sábháilte más féidir leat — tóirse, clog cadhnra nó clog tochrais nach bhfuil aon ghloine ann a d'fhéadfadh a bheith contúirteach, gloine formhéadúcháin, cluasáin. Gearr amach cúig lipéad cuspóra do gach bord: feiceáil, cloisteáil, taisteal, labhairt, an t-am a choinneáil. Bíodh gnáthamh an trádaire réidh agat roimh chloigín na scoile.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
cártaí pictiúr teicneolaíochta (tóirse, speaclaí, gloine formhéadúcháin, raidió, cluasáin, rothar, bus, fón póca, siúlscéalaí, clog balla, amadóir cistine digiteach, táibléad)	1	grúpa	leagan inphriontáilte a chuirtear ar fáil	cártaí simplí le himlínte lámhdhéanta ar pháipéar garbh, leis na hainmneacha céanna orthu
cártaí lipéid cuspóra (cabhraíonn sé linn feiceáil, cabhraíonn sé linn cloisteáil, cabhraíonn sé linn taisteal, cabhraíonn sé linn labhairt, cabhraíonn sé linn an t-am a choinneáil)	1	grúpa	leagan inphriontáilte a chuirtear ar fáil	cúig cinn de nótaí greamaitheacha agus na focail chuspóra scríofa orthu
rudaí fíora teicneolaíochta atá sábháilte (tóirse, clog simplí, gloine formhéadúcháin, cluasáin)	4	grúpa	seomra ranga	cártaí pictiúr amháin mura bhfuil rudaí fíora ar fáil
trádaire sórtála don ghrúpa	1	grúpa	seomra ranga	spás glan ar dheasc, marcáilte amach le téip pháipéir

Pointe sábháilteachta

Lámha cúramacha amháin; fanann na rudaí fíora ar an tráidire nuair nach bhfuiltear á scrúdú. Úsáid clog nach bhfuil aon ghloine iontu a d'fhéadfadh a bheith contúirteach. Níl cead rith le tráidirí.

Céimeanna teagaisc

- **Ag tosú:** Coinnigh an tús éadrom. Breac síos trí nó ceithre smaoineamh ó na daltaí ar an gclár faoi na ceanteidil 'feiceáil', 'cloisteáil', 'taisteal', 'labhairt' agus 'an t-am a choinneáil'. Ná hardaigh ach rud spreagtha amháin — tóirse nó clog an tseomra ranga — agus ná sórtáil de réir digiteach/neamhdhigiteach go fóill.
- **Cad is teicneolaíocht ann?:** Ná taispeáin ar an scáileán ach an dá líne don chlár: teicneolaíocht = uirlis nó meaisín a chabhraíonn linn jab a dhéanamh; cuspóir = an jab atá le déanamh aige. Léirigh é leis an tóirse: 'Is é a chuspóir cabhrú linn feiceáil sa dorchadas — cuirim é le "cabhraíonn sé linn feiceáil".' Ná hoscail an plé faoi dhigiteach/neamhdhigiteach go fóill.
- **Láimhseáil tráidire na teicneolaíochta:** Roinn na tráidirí agus gnáthamh gearr ó bhéal á úsáid agat. Siúil timpeall agus fiafraigh: 'Cad a dhéanann sé? Cé a d'úsáidfadh é?' Fanann na rudaí fíora ar an tráidire nuair nach bhfuiltear á scrúdú. Bailigh iad leis an ngnáthamh céanna ionas nach dtógfaidh an láimhseáil an t-am atá ann don sórtáil.
- **Sórtáil de réir cuspóra:** Leag na cúig lipéad cuspóra ar gach bord. Cuspóir amháin — gan aon chaint faoi dhigiteach go fóill. Má spreagann an táibléad nó an fón díospóireacht, glac le príomhjab a bhfuil údar maith leis agus bog ar aghaidh. Fiafraigh: 'Cén fáth ansin? An bhféadfadh sé a bheith i níos mó ná grúpa amháin?'
- **Sórtáil ar an gclár:** Oibrigh an crann sórtála idirghníomhach sa mhód taiscéalaíochta. Deir na daltaí an cuspóir; tarraingíonn tusa na cártaí. Nuair a bheidh an cuspóir déanta, coinneigh an tóirse in airde: lasc shimplí, gan scáileán — neamhdhigiteach. Taispeáin an táibléad: scáileán agus aipeanna — digiteach. Ná cuir ach an leid seo ar an gclár: scáileán nó cnaipí uimhreacha/roghchláir, seachas lasc shimplí agus gan scáileán. Iarr ar na daltaí dhá shampla de rudaí digiteacha agus dhá shampla de rudaí neamhdhigiteacha a ainmniú, ag úsáid an fhrása chéanna sin.
- **Taifead i do dhialann:** Is leor teicneolaíocht amháin a bheith déanta go hiomlán: ainm nó pictiúr, an jab, digiteach nó neamhdhigiteach le cúis ghearr amháin ('mar...'). Coinnigh frásaí tosaigh d'abairtí agus an leid infheicthe ar an gclár bán idirghníomhach. Is leor do Rang 2 sraitheanna ina dtarraingítear pictiúr ar dtús agus lipéid ghearra leo.
- **Cad a thugamar faoi deara?:** Plé le comhpháirtí, ansin roinnt leis an rang. Athluaigh a ndeir na daltaí agus na príomhfhocail á n-úsáid agat. Tarraing amach nach scáileáin amháin atá i gceist le huirlisí, agus go bhféadfadh an cuspóir céanna a bheith ag teicneolaíocht dhigiteach nó neamhdhigiteach — coinníonn an clog balla agus an t-amadóir digiteach araon an t-am.

Cad ba cheart a fheiceáil

Sórtáil de réir cuspóra: feiceáil — tóirse, spéaclaí, gloine formhéadúcháin; cloisteáil — raidió, cluasáin; taisteal — rothar, bus; labhairt — fón póca, siúlscéalaí; an t-am a choinneáil — clog balla, amadóir cistine digiteach. Glactar leis an táibléad má thugtar údar leis an rogha. Digiteach de réir na leide infheicthe: táibléad, amadóir cistine digiteach, fón póca; tá an chuid eile neamhdhigiteach. De ghnáth, ní riail nua atá ag teastáil ó ghrúpa atá i bponc leis an bhfón nó leis an táibléad, ach 'príomhjab' a athrá dóibh.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Ní chiallaíonn teicneolaíocht ach fóin, táibléid agus ríomhairí.** — Coinnigh in airde an tóirse agus cárta an rothair. 'Chum daoine iad seo freisin chun cabhrú linn jabanna a dhéanamh — is teicneolaíocht iad.' Taispeáin arís na cúig fhocal cuspóra ar an gclár.
- **Tá an tóirse digiteach mar go lasann sé nó go n-úsáideann sé cadhnra.** — Úsáid an leid ar an gclár arís: lasc shimplí, bolgán, gan scáileán ná roghchláir uimhreacha — neamhdhigiteach. Cuir é i gcodarsnacht leis an gcárta a bhfuil an t-amadóir cistine digiteach air, a thaispeánann uimhreacha.
- **Má d'fhéadfadh cárta a bheith le dhá chuspóir, caithfidh sé go bhfuil sé mícheart.** — Stad ag an táibléad nó ag an bhfón. Glac le príomhjab amháin a bhfuil údar leis, luaigh go ndéanann roinnt uirlisí níos mó ná rud amháin, cuir sa ghrúpa é agus bog ar aghaidh.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Cuir an dalta le comhpháirtí cainte do na focail chuspóra; lig dó nó di pictiúr a tharraingt ar dtús sa dialann agus cúis ghearr ('mar...') a dheachtú duit. • Tabhair trádair atá sórtáilte go páirteach don dalta ionas go gcuirfidh sé nó sí dhá nó trí chárta aithnidiúla sna limistéir a bhfuil lipéid chuspóra orthu.	• Spreag iad le 'An bhféadfadh sé a bheith i níos mó ná grúpa amháin — cad é an príomhjab atá aige?' le linn na sórtála ar an mbord. • Cuir an dara teicneolaíocht leis ar an leathanach céanna den dialann má tá an chéad sraith go maith.	• Dúshlán breise: ainmnigh teicneolaíocht de chuid an tseomra ranga (clog, clár bán idirghníomhach) agus sórtáil í de réir cuspóra agus de réir digiteach/neamhdhigiteach leis an leid infheicthe. • Fiafraigh cén grúpa cuspóra a raibh an líon is mó cártaí ann agus cén fáth a gcumfadh daoine níos mó uirlisí don jab sin.

Nasc traschuraclaim

Teanga ó bhéal: tugann na daltaí údar lena sórtáil le habairtí 'mar...', agus iad ag úsáid na cúig fhocal cuspóra agus an fhrása faoin leid dhigiteach.